

MEVZUAT

Bir ÷lkede yürürlükte olan yasa, tüzük, yönetmelik vb. bütünü.

NORMLAR HİYERARŞİSİ

ANAYASALAR

Dünya'daki ilk Anayasa: 1787 ABD Anayasası

İkincisi: 1791 Fransız Anayasası

Türkiye'de anayasal hareketler 19. yüzyılın ikinci yarısında başlamış ve ilk Anayasa Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde, 1876 yılında kabul edilmiştir (Kanuni Esasi). 1921 Anayasası, Kurtuluş Savaşı yıllarında çıkarılan, savaş koşulları ve gereklerinin zorunlu kıldığı kuralları içeren ikinci anayasadır. Cumhuriyet döneminde üç anayasa çıkarılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk anayasası 1924'te, ikincisi 1961'de ve bugün yürürlükte olan üçüncüsü de 1982 yılında kabul edilmiştir.

1876 KANUNU ESASİ

1921 TEŞKİLATI ESASİYE KANUNU

1924 TEŞKİLATI ESASİYE KANUNU

1961 TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

1982 TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

1. ANAYASA

Normlar hiyerarşisinin en üst basamağında yer alan, kanunlardan farklı ve daha güç yöntemlerle konulup değiştirilebilen hukuk kurallarının bütünüdür.

2. YASA (KANUN)

Yasama organları tarafından konulan ve herkesin uyması gereken kuralların her biridir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Türkiye'de kanun yapma yetkisini Türkiye Büyük Millet Meclisine tanımıştır. Bu yetki devredilememektedir.

Kanun Projesi ya da önerisi;

- Bakanlar Kurulu tarafından hazırlanarak TBMM'ye sunulursa: Kanun Tasarısı veya Kanun Layihası,
- TBMM üyeleri tarafından hazırlanarak TBMM'ye sunulursa: Kanun Teklifi adını taşır.

TBMM'ye sunulan kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülme usul ve esasları içtüzükle düzenlenir. Meclis tarafından kabul edilen kanunlar, Meclis Başkanı tarafından Cumhurbaşkanına gönderilir. Cumhurbaşkanı, kendisine gönderilen kanunu 15 gün içinde **Resmî Gazete**'de yayımlar. Yayımlanmasını uygun bulmaz ise gerekçesiyle birlikte bir kez daha görüşülmesi için aynı süre içinde TBMM'ne geri gönderir. Meclis, geri gönderilen kanunu aynen kabul ederse, Cumhurbaşkanı artık bu kanunu tekrar geri gönderemez ve Resmî Gazetede yayımlanır. Meclis, geri gönderilen kanunda değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı bu kanunu tekrar geri gönderebilir. (Cumhurbaşkanının Bütçe Kanunlarını geri gönderme yetkisi yoktur.)

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Bakanlar Kurulunun yasama organından veya anayasadan doğrudan aldığı sınırlı bir yetkiye dayanarak çıkardığı, yasama organının denetimine tabi olan ve normlar hiyerarşisinde kanun düzeyinde yer alan kararlar

Olağan dönemlerde KHK çıkarma yetkisi, TBMM'nden bir yetki kanunıyla yetki alan Bakanlar Kuruluna aittir. Sıkıyönetim ve olağanüstü hâl durumlarında KHK çıkarma yetkisi ise

Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kuruluna aittir ve bu tür KHK'lerin çıkarılması için yetki kanununa ihtiyaç yoktur.

Olağan dönem KHK'leri de Sıkıyönetim ve olağanüstü hâl KHK'leri de Cumhurbaşkanı tarafından onaylanıp RG'de yayımlandığı gün yürürlüğe girer aynı gün TBMM'nin onayına sunulur, Meclisin reddedeceği tarihe kadar da yürürlükte kalır.

TBMM KHK'yi onaylarsa, KHK kanuna dönüşür; reddederse, ret kararı RG'de yayımlanıncaya kadar yürürlükte kalır.

Olağan dönem KHK'lerinin yargısal denetimi Anayasa Mahkemesi tarafından yapılır. Sıkıyönetim ve olağanüstü hâl KHK'lerinin yargısal denetimi yapılamaz.

3. TÜZÜK (NİZAMNAME)

Bakanlar kurulu tarafından, kanunların uygulanabilirliğini göstermek, kanunların emrettiği işleri belirtmek üzere Danıştay'ın incelemesinden geçirilerek çıkarılan düzenleyici metin

KHK ve Tüzük: İkisi de BK tarafından çıkarılır, cumhurbaşkanı tarafından imzalanır ve RG'de yayımlanır.

KHK'nin çıkarılabilmesi için yetki kanununa ihtiyaç duyulmaktadır. Tüzük için yetki kanununa ihtiyaç duyulmaz.

KHK TBMM'ne sunulur, tüzük sunulmaz

KHK normlar hiyerarşisinde kanunlarla aynı düzeyde bulunur, tüzükler kanunların altında yer alır. (Tüzükler kanunlara aykırı olamaz)

KHK'nin yargısal denetimi Anayasa Mahkemesi tarafından, Tüzüklerinki Danıştay tarafından yapılır.

Tüzük çıkarılmadan önce Danıştay incelemesinden geçirilir, KHK için böyle bir şart yoktur.

4. YÖNETMELİK (TALİMATNAME)

Yasa ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak amacıyla yetkili makamlarca (Bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri) hazırlanan düzenleyici kuralların tümü

Yönetmelikler, tüzüklerden farklı olarak çok daha dar ve özel bir alanı kapsar, Danıştayın incelemesine gerek yoktur. Bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri tarafından çıkarılırlar.

5. YÖNERGE

Herhangi bir konuda tutulacak yol için üst mercilerce alt mercilere verilen buyruk

